

Posudek k diplomové práci Denisy Novákové: Obsahy skrytého kurikula jako vzdělávací obsahy výtvarné výchovy

Posudek vedoucí práce: Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

Studentka si vybrala aktuální téma a především ho zpracovala způsobem, který je velmi cenný pro rozvoj vztahu mezi teorií a praxí výtvarné výchovy. Často se stává, že si absolventi stěžují, že nebyli „dostatečně připraveni“ na realitu každodenní výuky. Domnívám se, že autorka této práce udělala maximum, aby pro sebe vytvořila trvalý most mezi oběma oblastmi, po kterém se bude s větší jistotou procházet během své pedagogické činnosti. A navíc se jí podařilo vytvořit srozumitelný, teoreticky zakotvený a didakticky dobře vyložený myšlenkový model, který může být pobídkou a vodítkem ke kritickému uvažování o výtvarné výchově.

Klíčový termín *skryté kurikulum* se v odborné literatuře objevuje od 80. let 20. st. V zahraniční literatuře se často pojí s termíny kulturní kapitál a sociální status. Tento pojem v 90. letech pomáhal kriticky reflektovat strategie, praxe, procedury, pravidla, vztahy a struktury, které se podílely na udržování socio-kulturních stereotypů ve školách. V našem prostředí je termín definován „měkčeji“ (bylo by zajímavé ptát se proč), viz např. Walterová (1994) a dále Průcha (2009) (viz. str. 19 – 20 práce). Autorka termín používá v tomto měkčím pojetí a také s ním zachází spíše jako s metaforou: Co je ve výtvarné výchově skryté? Čeho si učitelé ve výuce nevěšují? A dalo by se to didakticky využít?

Autorka se v práci zaměřila na obsahy, které přicházejí tzv. od učitele a žáka (obsahy, které se pojí se školou jako s institucí, její organizací apod., neopomíjí, ale nevěnuje se jim primárně. Viz pojmová mapa str. 24). Během sondy identifikovala sedm oblastí skrytého kurikula ve výuce výtvarné výchovy (viz kap. 3) a z nich pak vybrala dvě kategorie (opomíjená témata a kopírování), které podrobně analyzuje (také pro potřeby didaktické části práce).

Text je logicky členěn, jeho struktura se odvíjí hlavně od výzkumné sondy (kvalitativně pojatá, akční a participační). Nejprve autorka analyzuje literaturu vztahující se ke klíčovému pojmu. Následně si pro sebe definuje výzkumné otázky a od nich odvíjí metody sběru a analýzy dat (neformální rozhovor, pozorování, reflektivní bilance, třístupňové kódování dle zakotvené teorie). Problém zkoumá „od praxe“ (pozorování, náslechy, reflektivní bilance výuky Vv). A následně se vrací k odborné literatuře a s její pomocí v sesbíraných datech identifikuje obsahy skrytého kurikula ve Vv (viz kap.: 3). Přínosným charakterem textu je snaha o prolínání teoretického textu (citace/odkazy/vlastní zobecnění) s příklady z praxe (popisy/analýzy). Práce má tedy nejen explorační, ale také vysvětlující charakter.

Pro realizaci svého didaktického projektu si autorka vybrala téma kopírování. Identifikovala ho jako jeden z obsahů z oblasti skrytého kurikula ve Vv a vytvořila kolem něj logickou didaktickou řadu s názvem Autor a jeho dílo (6 navržených, 4 realizované vyuč. jednotky). Výuku následně podrobila kritické analýze (součást sondy) a ilustruje ji řadou vybraných ukázek žákovské tvorby (také s komentáři a evaluací).

Podobně jako je upřímná a sebekritická v didaktické části práce, tak také přistoupila ke své práci výtvarné. Postavila se jedné ze svých skrytých výtvarných norem: „nikdy nekreslím zvířata“ a svůj pokus ji překonat zdokumentovala. Její výtvarná sebereflexe je navíc motivovaná konkrétní žákovskou výzvou. Diplomovou práci, na první pohled spíše teoreticko-didaktickou, tak uzavírá v sympatickém konceptuálním duchu.

Práci doporučuji k obhajobě. Práci hodnotím jako velmi dobrou.

V Praze 6. 1. 2016

Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.